

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

14212/21

Tarpinstitucinė byla:
2018/0108(COD)

LIMITE

COPEN 409
JAI 1280
CYBER 305
JAIEX 127
ENFOPOL 461
TELECOM 427
DATAPROTECT 265
EJUSTICE 101
MI 875
CODEC 1520

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Reglamentas dėl Europos įrodymų pateikimo ir saugojimo orderių, taikytinų elektroniniams įrodymams – Pažangos ataskaita

Delegacijoms priede pateikiama derybų dėl pasiūlymo dėl reglamento dėl Europos įrodymų pateikimo ir saugojimo orderių, taikytinų elektroniniams įrodymams, pažangos ataskaita.

Įvadas

Remdamasi pirmininkavusios Portugalijos darbo rezultatais, pirmininkaujanti Slovėnija nuo pat jos pirmininkavimo pradžios dėjo daug pastangų, kad būtų padaryta pažanga rengiant šį dokumentą. Atsižvelgiant į tai, kad kibernetinė erdvė tampa vis aktualesnė, reikia sukurti veiksmingą ir patikimą mechanizmą, kuriuo būtų numatyta aiški struktūra ir apsaugos priemonės, taikomos elektroninių įrodymų gavimui – tai ypač svarbu visiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant teisėsaugos ir teismines institucijas, paslaugų teikėjus ir asmenis, kuriems yra svarbūs tokie įrodymų perdavimai. Jis taip pat bus itin svarbus veiksmingam bendradarbiavimui su Sąjungos partneriais iš trečiųjų valstybių.

Šiame kontekste liepos 9 d. surengtas ketvirtasis politinis trilogas dėl šio dokumento. Teisės aktų leidėjai susipažino su padaryta pažanga ir iš esmės apsvarstė kelis pagrindinius neišspręstus klausimus, tačiau nepasiekė jokio susitarimo. Jie susitarė keičiantis nuomonėmis daugiausia dėmesio skirti reglamento projekte numatytai pranešimo tvarkai, kadangi ji yra ypač svarbi užtikrinant tiek paties dokumento veiksmingumą, tiek pagrindinių teisių apsaugą. Teisės aktų leidėjai taip pat susitarė, kad kompromisas dėl tinkamos pranešimo tvarkos gali būti pasiektas tik susitarus dėl platesnio dokumentų rinkinio, apimančio kitus svarbius su pranešimo tvarka susijusius klausimus, pavyzdžiui, taisyklės dėl atsisakymo vykdyti įrodymų pateikimo orderį pagrindų taikymo ir jų padarinių, taip pat taisyklės dėl informacijos apie naudotoją ir asmenų, kurių duomenis siekiama gauti pateikiant įrodymų pateikimo orderį, turimų teisių gynimo priemonių.

Derybų su Europos Parlamentu struktūra

Atsižvelgdama į tai, kad nuspręsta, jog reikia susitarti dėl kompromisinių dokumentų dėl pranešimo tvarkos rinkinio, ir į tai, kad teisės aktų leidėjų nuomonės svarbiais klausimais iš esmės skyrėsi, pirmininkaujanti valstybė narė, remdamasi valstybių narių nuomonėmis, visu savo pirmininkavimo laikotarpiu daugiausia dėmesio skyrė techninėms diskusijoms su Parlamento derybų grupe.

Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupė (COPEN darbo grupė) buvo reguliariai informuojama apie esamą padėtį ir su Parlamentu svarstytus klausimus. COPEN darbo grupėje vykusios diskusijos sudarė sąlygas Taryboje pasiekti bendrą sutarimą dėl derybų galimybių ir ribų, kurių negalima peržengti derantis dėl platesnio dokumentų dėl pranešimo tvarkos rinkinio. Tokiu būdu nuolatinės pirmininkaujančios valstybės narės pastangos gerokai sustiprino Tarybos derybinę poziciją.

Diskusijos su Parlamentu vyko labai draugiškoje tarpusavio pagarbos ir pasitikėjimo aplinkoje, todėl derybų grupėms pavyko padaryti didelę pažangą susitariant dėl jų pozicijų ir apibrėžiant pagrindinę galimo kompromisinių dokumentų rinkinio struktūrą. Tačiau nepavyko pasiekti susitarimo dėl numatomo kompromisinių dokumentų rinkinio pagrindinių aspektų.

Esmė

Pagrindinis derybų iššūkis yra susijęs su būtinybe užtikrinti veiksmingo elektroninių įrodymų gavimo baudžiamosiose bylose mechanizmo sukūrimo ir asmenų, kurių duomenis siekiama gauti, pagrindinių teisių apsaugos pusiausvyrą, visapusiškai atsižvelgiant į tarpusavio pasitikėjimo principą. Abu teisės aktų leidėjai iš esmės sutaria, kad tai tikrai būtina. Siekiant tokios pusiausvyros ypač svarbūs debatai dėl tinkamos pranešimo apie įvairias duomenų kategorijas tvarkos ir su ja glaudžiai susijusio atsisakymo pagrindų klausimo.

Kalbant apie pranešimo pareigas, teisės aktų leidėjų nuomonės daugiausia skiriasi dėl atitinkamo įrodymų pateikimo ir saugojimo orderiams taikomose procedūrose dalyvaujančių valstybių vaidmens. Taryba savo poziciją grindžia tarpusavio pasitikėjimo principu ir kibernetinei erdvei taikomomis taisyklėmis, ji taip pat mano, kad išduodančiajai valstybei turėtų tekti pagrindinė atsakomybė užtikrinti tinkamą teisinį procesą asmenų, kurių duomenis siekiama gauti pateikiant orderį, atžvilgiu ir jų pagrindinių teisių apsaugą. Į bendrą požiūrį įtrauktos išsamios su tuo susijusios taisyklės. Tačiau Parlamentas pageidauja, kad vykdymą užtikrinančiajai arba vykdančiajai valstybei būtų suteikti esminiai įgaliojimai prižiūrėti visus orderius, skirtus jos teritorijoje veikiančiam paslaugų teikėjui arba jo teisiniam atstovui.

Didelei daugumai valstybių narių tokia sistema yra nepriimtina. Pirma, nustačius visuotinę pranešimo pareigą būtų sukurta pernelyg didelė administracinė našta vykdymą užtikrinančiajai arba vykdančiajai valstybei, kadangi tokia valstybė praktikoje tikriausiai turėtų įvertinti kiekvieną orderį, skirtą jos teritorijoje veikiančiam paslaugų teikėjui arba jo teisiniam atstovui. Antra, tokioje sistemoje nebūtų atsižvelgta į skaitmeninės komunikacijos ir kibernetinės erdvės, kurios labai skiriasi nuo su tradicinėmis savitarpio teisinės pagalbos priemonėmis susijusios aplinkos, ypatumus. Trečia, Parlamento siūlomos taisyklės galėtų reikšti, kad reglamentas kai kurias atvejais būtų mažiau veiksmingas nei esami dokumentai ir priemonės, pavyzdžiui, šiuo metu veikiančios savanoriško bendradarbiavimo su trečiųjų valstybių paslaugų teikėjais sistemos. Tokiu atveju būtų ypač apribota reglamento pridėtinė vertė.

Vis dėlto Taryba pripažįsta Parlamento pasiūlymus ir pati pasiūlė padaryti tam tikrų nuolaidų, kurios iš esmės reikštų, kad vykdymą užtikrinančioji arba vykdančioji valstybė turėtų daugiau galimybių papildomai apsaugoti asmenų, kuriems daro poveikį tam tikros aplinkybės, pagrindines teises, net jei tokių asmenų apsauga jau yra užtikrinta išduodančiojoje valstybėje. Tačiau Parlamentas laikosi nuomonės, kad šių nuolaidų nepakanka.

Kiti į preliminarų kompromisinių dokumentų rinkinį įtraukti neišspręsti klausimai, kurie, pirmininkaujančios valstybės narės tvirta nuomone, galėtų būti galiausiai išspręsti susitarus dėl bendro kompromiso, yra susiję su:

- Tarybos pasiūlytų atsisakymo pagrindų sąrašą – jį Parlamentas pageidauja papildyti savo elementais;
- teisės į teisių gynimo priemonės išduodančiojoje, vykdymą užtikrinančiojoje ir vykdančiojoje valstybėje esmė;
- asmens teisės būti informuotam apie orderio, kuriuo prašoma jo asmens duomenų, išdavimą ir apie pateiktus duomenis, esmė, visų pirma apie tai, kokiame proceso etape tokia teisė atsirastų.

Išvada

Pirmininkaujanti valstybė narė pažymi, kad siekdama susitarimo Taryba pasiūlė Parlamentui padaryti esminių nuolaidų, tačiau primygtinai reikalavo išlaikyti kai kuriuos pagrindinius bendro požiūrio aspektus, visų pirma vadinamąjį gyvenamosios vietos kriterijų, kuriuo būtų užtikrinta, kad tais atvejais, kai asmens, kurio duomenis siekiama gauti, gyvenamoji vieta yra išduodančiosios valstybės teritorijoje, apie tai pranešti vykdymą užtikrinančiajai arba vykdančiajai valstybei nebūtina. Tačiau iki šiol Parlamentas laikosi nuomonės, kad šių nuolaidų nepakanka.

Nepaisant Parlamento pasiūlytų nuolaidų, pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad abu teisės aktų leidėjai turi dėti papildomas pastangas, kad būtų pasiektas kompromisas dėl šio itin svarbaus dokumento. Tačiau kompromisas negali būti pasiektas susitariant dėl nesuderinto ir neveiksmingo dokumento, nes tai iš esmės apribotų praktinį valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principo taikymą šioje srityje. Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad taip atsitiktų, jei į galutinį reglamento tekstą būtų įtraukti tam tikri Parlamento pasiūlymai.

Ypač svarbu, kad reglamentas būtų priimtas ir įgyvendintas artimiausioje ateityje. Pirmininkaujanti valstybė narė yra įsitikinusi, kad tai vis dar bus įmanoma, jei teisės aktų leidėjai toliau stengsis veiksmingai išspręsti visus neišspręstus klausimus bendradarbiavimu grindžiamoje aplinkoje, kuri buvo sudaryta iki šios vykusių derybų metu.